

13998 - Оятхову ҳадисҳо оиди ҳичоб

савол

Лутфан ба ман оятхову ҳадисҳоеро дар мавриди аҳамияти ҳичоб барои мусулмонзанон зикр кунед.

Ҷавоби муфассал

Ҳамду сано барои Аллоҳ.

Оятҳо дар мавриди ҳичоб:

1. Аллоҳ таъоло фармудааст:

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْضَضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ غَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿31﴾ النور/31

«Ва ба занони мӯъмин бигӯ, ки чашмони худро бипӯшанд ва шармгоҳи худро нигоҳ доранд ва ороиши худро ошкоро накунад, магар он чи аз он намоён аст ва бояд ки сарандозҳои худро бар гиребонҳои худ фуру гузоранд ва ороиши худро намоён накунад, магар ба шавҳарони худ, ё падарони худ, ё падарони шавҳарони худ, ё писарони худ, ё писарони шавҳарони худ, ё бародарони худ, ё писарони бародарони худ, ё писарони хоҳарони худ, ё занони (ҳамдини) худ (яъне занони мусулмон), ё ғуломони худ, ё пайравоне аз мардон, ки соҳиби шаҳват набошанд, ё кӯдаконе, ки ҳанӯз бар шармгоҳи занон огоҳ нашудаанд. Ва (ҳангоми роҳ рафтан) заминро ба пой хеш назананд, то он чи аз зинати худ, ки пинҳон кардаанд, доништа шавад. Ва эй мӯъминон, ҳама якҷо ба сӯи Аллоҳ тавба кунед, бошад ки растагор шавед».

(Сураи Нур: 31).

1. Аллоҳ таъоло фармудааст:

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَصَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾ النور/60

«Ва бар занони калонсоле, ки умеди никоҳ надоранд, гуноҳе нест, ки либосҳои (чодарҳои) худро фуру ниҳанд, (ба шарте ки) зинатеро ошкор накунад ва агар парҳезгори кунанд, барояшон беҳтар аст. Ва Аллоҳ шунавои доно аст». (Сураи Нур: 60).

Ал-Қавоъид (занони калонсол): Заноне, ки синну солашон рафтаасту, аз ҳайзу бордори ва таваллуди фарзанд бозмондаанд. Сухани Ҳафса бинти Сирин оиди ваҷҳи истидлол бо ин оят дар поён зикр мешавад.

1. Аллоҳ таъоло фармудааст:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ﴿٥٩﴾ الأحزاب/59

«Эй пайғамбар, ба занони худ ва духтарони худ ва занони мӯъминон бигӯ, ки чодарҳои худро бар худ фуру гузоранд. Ин ба он наздиктар аст, ки шинохта шаванд ва азият дода нашаванд. Ва Аллоҳ омузандаи меҳрубон аст». (Сураи Аҳзоб: 59).

1. Аллоҳ таъоло фармудааст:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ إِنَاهُ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنْكِحُوا أَرْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾ الأحزاب/53

«Эй мӯъминон, ба хонаҳои пайғамбар дохил нашавед, магар вақте ки барои таоме ба шумо иҷозат дода шавад, бе он ки (барвақт рафта) мунтазири омода шудани таом бошед, вале ҳангоме ки даъват шудед, дохил шавед.

Пас, чун таом хӯред, пароканда гардед ва (баъд аз хӯрдани таом) барои гуфтугӯ нанишинед. Ҳамоно, ин (кор) пайғамбарро меранҷонад ва ӯ аз шумо шарм медорад ва Аллоҳ аз ҳақ шарм намедорад. Ва ҳангоме ки аз занони пайғамбар чизе хостед, пас, онро аз паси парда бихоҳед. Ин (кор) барои дилҳои шумо ва дилҳои онҳо покизатар аст. Ва шуморо сазовор нест, ки пайғамбари Аллоҳро биранҷонед ва баъд аз (марги) ӯ ҳамсаронашро ҳаргиз ба занӣ бигиред. Ба дурустӣ ки ин (кор) назди Аллоҳ гуноҳи бузург аст».
(Сураи Аҳзоб: 53).

Ҳадисҳо дар мавриди ҳичоб:

1. Аз Сафия бинти Шайба ривоят аст, ки Оиша (Аллоҳ аз ӯ хушнуд бод) мегуфт:
"Ҳангоме ки ин оят нозил шуд, **«ва бояд ки сарандозҳои худро бар гирибонҳои худ фуру гузоранд»** занони ансор як намуд либоси худро пора карданду, рӯёҳояшонро бо он пӯшиданд". Ривояти Бухорӣ (4481). Абудовуд (4102) онро лафзи зерин ривоят кардааст:

"Аллоҳ муҳочирзанони аввалинро раҳм кунад, ҳангоме ки Аллоҳ ин оятро нозил кард, **«ва бояд ки сарандозҳои худро бар гирибонҳои худ фуру гузоранд»** онҳо як намуд либоси худро пора карданду, рӯйҳояшонро бо он пӯшиданд".

Шайх Муҳаммад Амин Шанқитӣ (раҳмати Аллоҳ бар ӯ бод) гуфтааст:

Ин ҳадис сароҳатан далолат мекунад, ки он саҳобазанҳо аз ин оят **«ва бояд ки сарандозҳои худро бар гирибонҳои худ фуру гузоранд»** чунин фаҳмиданд, ки бояд рӯйро пӯшонид ва онон ба фармони Аллоҳ таъоло дар ояти зерин пайравӣ намуда, як намуд либоси худро пора карданду, рӯйҳояшонро бо он пӯшиданд, ки Аллоҳ таъоло фармудааст: **«Ва бояд ки сарандозҳои худро бар гирибонҳои худ фуру гузоранд»**. Яъне пӯшидани рӯй. Бинобар ин ҳар шахси боинсоф мефаҳмад, ки ҳичоб пӯшидани зан ва рӯи худро аз мардон пӯшидан, дар суннати саҳеҳе, ки китоби Аллоҳ таъолоро тафсир кардааст, собит шудааст. Оиша (Аллоҳ аз ӯ хушнуд бод) он занонро, ки барои анҷом додани фармонҳои Аллоҳ шитоб намудаанд, ситоиш

кардааст. Маълум аст, ки он занон пӯшидани рӯйҳоро аз ояти зерин фаҳмидаанд, ки Аллоҳ таъоло фармудааст: **«Ва бояд ки сарандозҳои худро бар гиребонҳои худ фуру гузоранд»**. Инчунин он занон пӯшидани рӯйҳоро аз паёмбар (дуруд паёми Аллоҳ бар ӯ бод) фаҳмидаанд, зеро ӯ дар он замон вучуд дошт ва онҳо аз паёмбар (дуруд паёми Аллоҳ бар ӯ бод) ҳар як чизе, ки барояшон нофаҳмо аст, мепурсиданд. Аллоҳ таъоло мефармояд: **«Ва Мо Қуръонро бар ту нозил кардем, то барои мардум он чиро, ки бар онон нозил шудааст, баён кунӣ»**. Он занон оятҳои Қуръонро аз назди худашон тафсир намекарданд.

Ибни Ҳаҷар дар китоби "Фатҳу-л-борӣ" гуфтааст: Ривояте аз Ибни Абуҳотим тавассути Абдуллоҳ ибни Усмон ибни Ҳайсам аз Сафия омадааст, ки онро тавзеҳ медиҳад. Лафзи он чунин аст: Мо дар назди Оиша занони Қурайш ва фазилатҳои ононро зикр намудем. Оиша гуфт: Занони Қурайш хубанд, вале қасам ба Аллоҳ, ман аз занони Ансор беҳтарро надидам, ки ба китоби Аллоҳ боварии бештар ва ба ваҳй имони зиёдтар дошта бошад. Сураи Нур нозил шуд: **«Ва бояд ки сарандозҳои худро бар гиребонҳои худ фуру гузоранд»**. Баъди нозил шудани ин оят, мардони Ансор ба назди занони худ рафта, ба онҳо оятҳои нозилшударо тиловат карданд. Дар миёни онон ягон зане вучуд надошт, магар ин ки як намуд либоси худро гирифт ва худро бо он печонида, намоз хонданд, ки гӯё дар сарҳояшон зоғҳое қарор доранд.

Инчунин дар ривояти Бухорӣ, ки андаке пеш зикр гардид, ба таври возеҳ нақл шудааст, Оиша (Аллоҳ аз ӯ хушнуд бод)-ро мебинӣ, ки бо вучуди илму фаҳм ва парҳезгории худ, онҳоро ин гуна ситоиш карда мегӯяд, ки ӯ ҳеҷ касеро надидаст, ки ба китоби Аллоҳ боварии бештар аз занони Ансон ва ба ваҳй имони зиёдтар аз онон дошта бошад. Ин далели равшан аст, ки он занон пӯшидани рӯйҳоро аз ояти зерин фаҳмидаанд, ки Аллоҳ таъоло фармудааст: **«Ва бояд ки сарандозҳои худро бар гиребонҳои худ фуру гузоранд»**. Ин аз боварии онон ба китоби Аллоҳ ва имони онон ба ваҳй бармеояд. Ба таври равшан баён шудааст, ки ҳиҷоб пӯшидани занон ва рӯи худро аз мардон пӯшидан, ин боварӣ ба китоби Аллоҳ ва имон ба ваҳй мебошад, чуноне ки мебинӣ. Дар ҳақиқат хеле аҷоиб аст, ки баъзе шахсоне, ки худро ба илму дониш нисбат медиҳанд, даъво доранд, ки дар Қуръону суннат (ҳадис) ягон

далеле ворид нашудааст, ки бар пӯшидани рӯи зан дар назди мардони бегона далолат кунад. Дар ҳоле, ки саҳобазанон ба фармони Аллоҳ таъоло дар Қуръон пайравӣ намуда ва ба ваҳйи ӯ имон оварда, ин амалро анҷом медоданд. Маънои ин дар ривоятҳои саҳеҳ собит шудааст, чуноне ки ривояти Бухорӣ дар боло зикр гардид. Ин яке аз далелҳои бузургтарин ва равшантаринест, ки бояд ҳамаи занони мусулмон ҳиҷоб дошта бошанд, чуноне ки мебинӣ.

"Азвоу-л-баён" (6/594-595).

1. Аз Оиша ривоят аст, ки фармудааст: Ҳамсарони паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) шабонгоҳ барои қазои ҳоҷат ба сӯи "Маносеъ" (маконҳои машҳуре дар тарафи Бақеъ) хориҷ мешуданд. Умар ба паймбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) мегуфт, ки (эй расулуллоҳ!) ҳамсаронат дар ҳиҷоб бошанд. Вале расулуллоҳ чунин намекард, то ин ки шабе Савда бинти Замъа ҳамсари паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) берун рафт ва зани қоматбаланде буд. Умар ба ӯ нида карда, гуфт: Эй Савда! Мо туро шинохтем. Умар ин корро ба умеди ин ки ҳукме барои ҳиҷоб нозил шавад, анҷом дод. Баъд аз он, Аллоҳ ояти ҳиҷобро нозил кард. Ривояти Бухорӣ (146) ва Муслим (2170).
2. Аз Ибни Шихоб ривоят аст, ки Анас гуфтааст: Ман дар мавзӯи ҳиҷоб огоҳтарини мардум ҳастам. Убай ибни Каъб оиди ин масъала маро мепурсид: Расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) бо Зайнаб бинти Ҷаҳш издивоҷ намуд, ки ӯро дар Мадина издивоҷ карда буд. Пас аз тулӯи офтоб мардумро ба таом даъват кард. Пас аз рафтани мардум, расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) нишаст ва чанд марде бо ӯ нишастанд, то он даме ки расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) бархосту, каме роҳ гашт ва ман низ ҳамроҳи ӯ рафтам, то ин ки ба дари ҳуҷраи Оиша расид. Сипас ӯ гумон кард, ки онҳо берун шудаанд, бо ҳамроҳи ӯ баргаштам, ки онҳо то ҳол дар маконашон нишаста буданд, пас расулуллоҳ бозгашт ва ман ҳам дубора ҳамроҳаш бозгаштам, то ин ки ба дари ҳуҷраи Оиша расид ва сипас бозгашт ва ман ҳам дубора ҳамроҳи ӯ бозгаштам, то ин ки ба дари ҳуҷраи Оиша расид. Сипас бозгашт ва ман ҳам ҳамроҳи ӯ бозгаштам, ки он мардон хестаанд. Сипас расулуллоҳ байни ман ва байни худ

пардае зад ва баъди ин ояти ҳиҷоб нозил шуд. Ривояти Бухорӣ (5149) ва Муслим (1428).

3. Аз Урва ривоят аст, ки Оиша гуфтааст: Расулulloҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) намози бомдодро мехонд ва баъзе занони мӯъмина низ бо ҳамроҳи ӯ ба намоз ҳозир мешуданд, либосашонро бар худ печида буданд ва сипас ба хонаҳояшон бармегаштанд ва касе онҳоро намешинохт. (Яъне: Ба сабаби ҳиҷобашон ва печонидани сару рӯи худ бо чодар касе онҳоро намешинохт). Ривояти Бухорӣ (365) ва Муслим (645).

5. Ва аз Оиша (Аллоҳ аз ӯ хушнуд бод) ривоят аст, ки мефармояд: Мо (ҳамсарони паёмбар) ҳамроҳи Паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ӯ бод) дар ҳоли эҳром будем, ки савораҳое (мардумоне) аз наздамон мегузаштанд. Чун ба мо наздик мешуданд, ҳар яки мо чодари худро аз сараш ба рӯяш мепартофт. Ҳар гоҳ аз наздамон гузашта раванд, рӯйҳоямонро мекушодем. Ривояти Абудовуд (1833) ва Ибни Моҷа (2935). Ибни Хузайма (4/203) онро саҳеҳ донистааст. Шайх Албонӣ онро дар китоби "Ҷилбобу-л-маръати-л-муслима" саҳеҳ шуморидааст.

6. Аз Асмо бинти Абубакр (Аллоҳ аз он ду хушнуд бод) ривоят аст, ки гуфтааст: Мо рӯйҳои худро аз мардон мепӯшидем... Ривояти Ибни Хузайма (4/203) ва Ҳоким (1/624). Ҳоким онро саҳеҳ донистааст ва Заҳабӣ бар он мувофақат кардааст. Албонӣ онро дар китоби "Ҷилбобу-л-маръати-л-муслима" саҳеҳ шуморидааст.

7. Ва аз Осими Аҳвал ривоят аст, ки гуфтааст: Мо ба назди Ҳафса бинти Сирин ворид мешудем, куртаашро ин тавр карда, бо он рӯяшро мепӯшид. Мо ба ӯ мегуфтем: Аллоҳ туро раҳм кунад, Аллоҳ таъоло фармудааст:

﴿وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ﴾.

«Ва бар занони калонсоле, ки умеди никоҳ надоранд, гуноҳе нест, ки либосҳои (чодарҳои) худро фуру ниҳанд, (ба шарте ки) зинатеро ошкор накунанд».

Вале Ҳафса ба мо мегуфт: Баъди ин оят, боз кадом оят омадааст?

Меғуфтем:

﴿وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ حَيْرٌ لَهُنَّ﴾.

«**Ва агар парҳезгорӣ кунанд,** (яъне агар иффат ва покдоманиро риоя кунанд ва худро бипӯшонанд) **барояшон беҳтар аст».**

Меғуфт: Ин исботи ҳиҷоб аст. Ривояти Байҳақӣ (7/93).

Лутфан барои маълумоти бештар, ба саволи рақами (6991) нигаред

Аллоҳ донотар аст.